

DOI: <https://doi.org/10.54937/dspt.2024.24.2.83-91>

On the Problem of Superstatization of the European Union

K problému superstatizácie Európskej únie

Kristína Králiková, Jozef Králik

Abstract

The European Union represents, within the boundaries of the original idea, a project of versatile international peaceful cooperation. Realized on the basis of mutual equality, mutual benefit, freedom, justice, inviolability, i.e. brotherhood. At least this is how the initiators of this pan-European idea perceived the European Union project. That is why the European Union has become attractive to most European nations. In the first third of the 21st century, however, there was a gradual departure from the core of the original focus, supporting ideas and daily activities of its bureaucratic and elected bodies. The European Union has alienated itself from the original goal based on the contractual achievement of the freedom of movement of persons, services and capital in its geopolitical space. In other periods, it even extends to freedom of expression and freedom of thought. At the same time, the liberation of the European population is more and more openly achieved by dictatorial methods. The European Union also experienced free ideological fall and a moral downward slide through the secularization and atheism of the population, which is being transformed into the sphere of morality of interpersonal, inter-confessional and inter-ethnic relations. This state of the process of the superstatization of Europe threatens the very existence of the European Union. Therefore, it is necessary to revive the activity of the European Union within its original ideological boundaries.

Keywords: European Union. Destatization. Supranationalization. Superstatization. Atheization. Islamization.

Motto

Zákon sa stane legitímnym až vtedy, keď ho pochopí aj najprostejší pastier sviň v Haliči.

Mária Terézia Habsburská

Úvod

V roku 2004 sa slovenský národ prostredníctvom svojej inštitucionálizovanej národnej štátnosti, Slovenskej republiky, pridružil na základe úspešného všeľudového hlasovania, referenda, k geopolitickému zoskupeniu štátov nesúcim názov Európska únia. Európska únia je pritom historickým projektom zrodeným príslušníkmi úzkeho okruhu vizionárov, i keď je pravdou, že rôzne motivované pokusy o zjednocovanie, a vlastne i dobýjanie územia Európy, majú omnoho staršie vročenie.¹ Reálne sa však idea tzv. zjednotenej modernej Európy skutočne zrodila až v hlavách inteligentných slobodomyselných ľudí žijúcich v závere 19. a v 20. storočia, ktorých názory bytostne poznačili dve svetové vojny. „*Európske zjednotenie vyrástlo na pôde tragického konca národného socializmu a národných štátov. Napriek hospodárskemu, vedeckému, technickému, ako aj medicínskemu pokroku prinieslo 20. storočie ľuďom nášho kontinentu nevidané hrôzy. Keď otcovia myšlienky Európskej únie Robert Schuman, Konrad Adenauer a Alcide De Gasperi položili jej základ vo forme Montánnej únie, nadväzovali na tie miesta v našich dejinách, kde identifikujeme nadnárodné hodnoty. Aj keď sa to mnohým nebude páčiť, zostáva nepochybným faktom, že dnešná Európa vyrastá aj z tradícií Svätej rímskej ríše*“.² Ako ostatní racionálne zmýšľajúci obyvatelia Európy, aj títo duchovne osvietení politici túžili po mieri vo svete a po pokojnej všestrannej medzinárodnej spolupráci v Európe národov. Projekt Európskej únie sa naostatok skutočne realizoval, pretože ho pochopila aj väčšina prostých ľudí. Európanov. Pochopiteľnosť sa však vyznačuje značne prchavým vecným jadrom i názorovým obalom. Preto i osud Európskej únie v druhej dekáde 21. storočia už reálne osciluje okolo časopriestorovej osi, ktorú možno z hľadiska oprávnenosti zachovania tohto dvadsaťsedemčlenného zoskupenia európskych štátov charakterizovať ako hľadanie odpovedí na otázku: ÁNO či NIE. Vzhľadom na realitu, do ktorej vtesnalo Európsku úniu v ostatných rokoch jej politické vedenie na čele s Charlesom Michelom a Ursulou von der Leyenovou, zostáva táto otázka zrejme otvorená a ťažko zodpovedateľná. Napriek tomu by však nemalo zostať *tabu* hľadanie odpovedí na podstatnú otázku, či bude teda Európska únia naďalej žiť, alebo stále iba akosi „umelo“ prežívať? Alebo sa čoskoro „únijný Európan“ skutočne dožije čohosi „iného vážneho“? Prerodí sa Európska únia, či naozaj onedlho definitívne zanikne evolučnou, či revolučnou cestou?! Podstatou, čiže jadrom takto položenej otázky je dosiahnutý existenčný *status quo* a prežívaná *vývojová tendencia* tzv. euroújnej multinacionálnej komunity, ktorej vnútorná diferencovanosť sa neustále zvyšuje. Do činnosti, a preto i závažných finálnych rozhodnutí byrokratického personálu tvoriaceho jadro inštitucionálnych zložiek Európskej únie, sa vkradla bezzásadovosť, amorálnosť, korupcia, nespravodlivosť,

¹ Bližšie v KOLEKTÍV, 1997. *Dějiny evropské civilizace I.* 367 s.

² HABSBURSKÝ, O. in. DEMMERLE, E., 2012. *Habsburgovci.* s. 4.

povrchnosť, paternalizmus, dokonca i prvky vojnového rozoštvávania národov.³ Stupňujú sa, gradujú a vyhrocujú sa v jej geopolitickom priestore protiklady ideologické, sociálne, ekonomické, nacionálne, morálne, etické, politické, kulturné, právne, avšak čoraz viditeľnejšie aj konfesijné. Presadzovanie tzv. limitovanej informovanosti verejnosti, čiže cenzúry spravodajských a iných informácií o skutočnom „pohybe sveta“, má viesť pravdepodobne k pacifikovaniu možných stretov v uvedených sférach spoločenského života a medzinárodných vzťahov. Cieľová účinnosť tzv. limitovanej informovanosti verejnosti uplatňovanej v záujme dosiahnutia „politicky korektnej“ korekcie, resp. „udržania smeru myslenia“ obyvateľstva žijúceho v členských štátoch Európskej únie je však dubiózna. Napomáha tomu zvyšujúca sa kultúrna a konfesijná premiešanosť obyvateľstva koncentrovaného najmä vo veľkomestách západoeurópskych členských štátov Európskej únie a tradicionalizmus, resp. ideová a konfesijná odolnosť tamojších imigrantov.⁴ Európska únia sa preto ocitá na historickej križovatke a jej ďalší osud závisí na tom, ktorou cestou, ktorým smerom a na „aký“, resp. „čí“ pokyn sa vyberie jej politická reprezentácia. Aktuálnym problémom teda je, či bude Európska únia konvertovať späť k pôvodným ideálom, na ktorých bola založená a pre ktoré bola svojho času novátorským projektom príťažlivým pre európske národy.⁵ Teda, či sa Európska únia dokáže rozumne transformovať do podoby pre tieto národy ešte stále príťažlivej, do základne vhodnej pre dôstojný život človeka, vlastne, či bude môcť v konečnom dôsledku existovať aj naďalej. Prípadne v akej polohe, v akej podobe, v akom rozsahu, s akým obsahom. Doterajšia krátka história Európskej únie v 21. storočí v podstate rukolapne dokladuje stav politickej quasiinfantility jej reprezentácie, ekonomickej diskutability, organizačnej nestability, vnútornej rozporuplnosti, otáznej efektivity činnosti jej orgánov, dokonca iba relatívne úspešnej medzištátnej spolupráce založenej na používaní tzv. dvojitej dĺžky metra. Teda na nespravodlivosti, na vnucovaní jednostranného videnia sveta a na oktrojovanom vnímaní reality. A ako sa ukazuje, prostredie Európskej únie sa stalo i semeniskom korupcie medzinárodných rozmerov.⁶ (pozri napr. TASR, 2022. *Von Der Leyenová považuje obvinenia z korupcie v Europarlamente za veľmi vážne.*). Byrokratický aparát Európskej únie a jeho predstavitelia tak neustále hazardujú s trepezlivosťou niektorých európskych národov a ich predstaviteľov. Tzv. brexit, t. j. vystúpenie Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného

³ Porovnaj vývoj súčasnej západoeurópskej spoločnosti napr. s KORIONOV, V., 1975. *USA – ilúzie a skutočnosť*. 256 s.

⁴ Porovnaj s KRÁLIK, J., KRÁLIKOVÁ, K. a P. MIKOLÁŠ, 2023. *Migrácia ľudstva a sociálna veda rímskokatolíckej cirkvi*. 270 s.

⁵ K vývoju Európskej únie v 20. storočí podrobnejšie pozri napr. McCORMICK, J. 2000. *Poznávame Európsku úniu*. 257 s.

⁶ TASR, 2022. *Von Der Leyenová považuje obvinenia z korupcie v Europarlamente za veľmi vážne*. Online: <https://www.trend.sk/spravy/von-der-leyenova-povazuje-obvinenia-korupcie-europarlamente-velmi-vazne>

Írsko zo zmluvného zväzku Európskej únie napokon dokumentuje dosiahnutý stupeň reálneho stavu spokojnosti európskych národov so smerovaním Európskej únie a činnosťou jej politickej reprezentácie. Upozorňuje *de facto* na pomalý, ale čoraz zreteľnejší posun Európskej únie na okraj politického prepadliska. Cesta k nemu je dláždená hybridnými prvkami politickej taktiky, a to od deetatizmu tzv. euroúijných národov cez ateizáciu euroúijných národov, až k superetatizmu Európskej únie. Strategickým politickým cieľom má byť zrejme latentné vytvorenie federatívneho, resp. unitárneho centralizovaného európskeho superštátu.

K deetatizmu tzv. euroúijných národov a procesu ich ateizácie zameraného na vznik unitárneho euronacionálneho superštátu

Slovo francúzskeho pôvodu *etatizácia* je prekladané ako procedúra zameraná na „tvorenie štátu, štátneho zriadenia“. ⁷ Internacionalizmus rovnakej proveniencie *etatizmus* znamená však už proces, ktorého podstatou je „*snaha o rozšírenie a upevnenie štátnej moci*“. ⁸ Znamená to, že podstatou a jadrom procesu etatizácie štátu je snaha o jeho sformovanie do takej konečnej podoby, ktorá vyjadruje jeho spoločenské prvenstvo ako nezastupiteľnej inštitúcie a jediného zdroja hybných síl spoločenského napredovania. Opačným procesom, protistojným *etatizácii*, je *deetatizácia*. Predstavuje súhrn rozličných opatrení, nástrojov, foriem a metód zameraných na demontovanie politických, právnych, národohospodárskych, kultúrnych, sociálnych, konfesijných, etnických, internacionálnych aj inštitucionálnych znakov štátnosti, ktorej zdrojom a nositeľom je určitý národný (nacionálny) element. Deetatizáciou možno teda „mierovo“ zbaviť určitú národnú pospolitosť jej národnej zvrchovanosti, štátnej suverenity, čiže štátnosti. K deetatizácii dochádza spravidla prostredníctvom *supranacionalizácie*, ktorá je výsledkom takej politicky koordinovanej medzinárodnej spolupráce, ktorá vedie k dosiahnutiu *status quo*, pre ktoré je charakteristické „... *odovzdanie moci organizácii na novej úrovni, ktorá je autonómna, stojí nad štátom a disponuje právomocami a donucovacou silou nezávislou od štátu*“. ⁹ Aj keď je štát suverénnou politickou formou organizácie spoločnosti s vlastnou politickou a ekonomickou silou, organizačnou základňou, územím, hranicami a obyvateľstvom, predsa je však zrejme, že supranacionalizáciou v podstate dochádza k jeho „koloniálnemu“ ovládnutiu, resp. „prevzatiu“ takéhoto štátu inou mocenskou silou. A to spravidla napr. vtedy, ak ide o mocensky, hospodársky, politicky a vojensky „slabý“ štátny útvar s menej početným obyvateľstvom a nevelkým územím. Čiže aj so „zanedbateľným“ či dubióznym medzinárodnoprávnym a medzinárodnopolitickým statusom. Supranacionalizmus

⁷ ŠALING, S., ŠALINGOVÁ, M. a O. PETER, 1966. *Slovník cudzích slov*. s. 312.

⁸ Tamže, s. 313.

⁹ McCORMICK, J. 2000. *Poznávame Európsku úniu*. s. 3 – 4.

možno teda do značnej miery označiť aj za jednu z latentných foriem neokolonializmu, zakódovaného do podoby *konfederalizmu*, *konsocializmu* a *federalizmu*.¹⁰ Všetky tieto formy štátoprávnej korekcie štátnej zvrchovanosti jednotlivých členských štátov Európskej únie možno preto označiť za cesty vedúce k *superetatizácii* Európskej únie. Za metódy formovania tzv. *európskeho superštátu*. Dosiahnuť tento cieľ je však možné iba postupnými krokmi, ku ktorým však viditeľne pristúpili byrokratické orgány Európskej únie už na prelome 20. a 21. storočia. Vzhľadom na vysokú mieru historicky rezultovanej etnickej, nacionálnej, sociálnej, konfesijnej, kultúrnej i ekonomickej diverzity Európskej únie je zrejme, že základnou podmienkou úspešného dosiahnutia cieľa supranacionalizácie, ústiacej do vzniku európskeho superštátu, musí byť vytvorenie „európskeho národa“. Tento proces prebieha už v súčasnosti prostredníctvom ateizácie európskych národov, a to latentne, napr. paralelne uskutočňovanou dekristianizáciou a islamizáciou, resp. importom inokultúrnych a inokonfesijných etník, imigrantov, a to aj v priamom protiklade s pôvodnými zakladateľskými ideami a zámermi vedúcimi k vzniku a fungovaniu Európskej únie. *Ateizácia* jednotlivých vrstiev juvenilnej generácie európskych národov je metódou, prostredníctvom ktorej je možné zbaviť európske národy ich vlastnej, historicky nadobudnutej národnej a kultúrnej identity, vlastných historických koreňov, a to bez vynaloženia mimoriadnych nákladov. V tejto svисlosti je ale potrebné si uvedomiť riziko stretu s Európou sa šíriacim islamom a jeho ideovou podstatou, ktorá však môže byť v konečnom dôsledku pre upadajúcu tzv. euroatlantickú kultúru do určitej miery aj prínosom. V budúcnosti sa totiž môže stať práve islam inšpiráciou pre jej morálnu obnovu.¹¹ Deetatizmus tzv. euroúnijných národov a proces ich ateizácie je zrejme zameraný na supranacionalizáciu, resp. superetatizáciu vedúcu k vzniku ateizovanému a islamizovanému unitárneho euronacionálnemu superštátu, čo sa odráža v obsahových modifikáciách už realizovaných vzdelávacích procesov prebiehajúcich na slovenských materských, základných a stredných školách, ako aj v mimoškolskej aktivite detí a mládeže. Proces čoraz agresívnejšieho introdukovania dekadentnej pseudokultúry, resp. anti-humánnej subkultúry do každodenného života slovenskej mládeže je súčasťou programu tzv. progresivisticko-liberálnej transformácie slovenského národa, priamo organizovanej tzv. tretím sektorom, avšak pod štátnou kuratelou.

¹⁰ Tamže, s. 4 – 9.

¹¹ Pozri KRÁLIK, J., KRÁLIKOVÁ, K. a P. MIKOLÁŠ, 2023. *Migrácia ľudstva a sociálna náuka rímskokatolíckej cirkvi*. s. 182 – 232.

Spolupráca európskych národov ako východisko z krízy medzinárodných vzťahov

Súčasná epocha vývoja ľudstva, resp. ľudskej spoločnosti je výrazne poznamenaná nadštandardným rozsahom, hĺbkou, agresivitou a globálnym obsahom krízových javov a situácií, ktorých príčiny sú medziproduktom i výsledným produktom reality neprimeraných a nezodpovedajúcich veľmocenských ambícií v súčasnosti najvplyvnejších medzinárodných subjektov. Násilie, resp. hrozba silou sa z historického uhla pohľadu vždy javilo veľmocenským subjektom a ich stranám s neskrývanými svetovládnymi chůtkami ako prijateľná forma riešenia medzinárodných sporov, pričom však vždy prinášalo len „odklad spravodlivých riešení“, ku ktorým ale mohlo reálne dôjsť až s kreovaním medzinárodného verejného práva. Zápas početne a svojím politickým, kultúrnym či ekonomickým významom malých národov je preto poznačený ich historickým bojom o vlastné prežitie, ktorého jadrom je boj za dosiahnutie zákazu použitia násilia v medzinárodných vzťahoch.¹² Európska únia sa preto musí vo svojom vlastnom existenčnom záujme tiež vyvarovať jej vtáhovaniu do medzinárodných konfliktov, či už vedených ozbrojenou silou, alebo inými „civilnými“ metódami, napr. voluntaristicky „uvalenými“ sankciami. Paneurópske spoločenstvo bolo totiž projektom vytvoreným výlučne v záujme nastolenia trvalého mierového spolunažívania (aspoň) európskych národov. Keďže každý národ a každý štát, bez ohľadu na to, či bol, je a bude medzinárodným spoločenstvom vnímaný ako slabý alebo silný, má totiž prirodzené právo na suverenitu a nezávislosť. Je to neodňateľné právo, uplatniteľné bez hrozby akéhokoľvek vojenského alebo ekonomického nátlaku na jeho vzdanie sa, a to aj v justično-právnej oblasti. V tejto svislosti poukážeme na stanovisko československej diplomacie vyjadrené v roku 1964 na zasadaní Osobitného výboru Organizácie Spojených národov v Mexiku ako na aktuálny odkaz doby, ktorý možno adresovať aj predstaviteľom a súčasnému aparátu Európskej únie:

1. hrozba silou alebo použitie sily tak proti územnej celistvosti alebo politickej nezávislosti ktoréhokoľvek štátu, ako aj akýmkoľvek iným spôsobom nezlučiteľným s cieľmi Organizácie Spojených národov, zahŕňajúc do toho hrozbu silou alebo použitie sily ako prostriedku pri riešení územných sporov a otázok hraníc sú zakázané;
2. osnovanie, príprava, začatie a rozpútanie útočnej vojny sú medzinárodným zločinom proti mieru, zakladajúcim politickú i hmotnú zodpovednosť štátov a trestnú zodpovednosť páchatel'ov týchto činov;
3. akákoľvek vojnová propaganda, nabádanie alebo podnecovanie k vojne a akákoľvek propaganda preventívnej vojny a použitia nukleárnej sily ako prvý, sú zakázané. Štáty sú povinné podniknúť v rámci svojej

¹² Podrobnejšie v AZUD, J., 1986. *Boj za zákaz násilia v medzinárodných vzťahoch*. 254 s.

právomoci všetky opatrenia, najmä legislatívne, ktoré by zamedzili takejto propagande;

4. štáty sú povinné vystríhať sa hospodárskeho, politického alebo akéhokoľvek iného nátlaku, namiereného proti politickej nezávislosti alebo územnej celistvosti ktoréhokoľvek štátu;
5. zákaz použitia sily sa netýka použitia sily na základe rozhodnutia Bezpečnostnej rady prijatého v súlade s Chartou Organizácie Spojených národov, ani práva štátov podniknúť v prípade ozbrojeného útoku opatrenia na individuálnu alebo kolektívnu sebeobranu v súlade s čl. 51 Charty Organizácie Spojených národov, ani sebeobrany národov proti koloniálnej nadvláde pri výkone práva na sebaurčenie. Aby bola zabezpečená úplná účinnosť zákazu hrozby silou alebo použitia sily, sú štáty povinné konať tak, aby čo najskôr došlo k dohode o všeobecnom a úplnom odzbrojení za účinnej medzinárodnej kontroly a aby sa takáto dohoda dôsledne dodržiavala.¹³

Je logické, že dosiahnutie takéhoto optimálneho stavu medzinárodných vzťahov si vyžaduje úzku spoluprácu európskych národov, nielen tých, ktoré sú integrované do Európskej únie, ktorá môže slúžiť ako reálne východisko z prebiehajúcej hlbokej krízy medzinárodných vzťahov. Hrozba celosvetovej konfrontácie na báze použitia sily, vrátane nukleárnej, je totiž čoraz reálnejšia. Žiaľ, k tejto napätej atmosfére v medzinárodných vzťahoch aktívne prispieva aj proamerická vazalská politika realizovaná súčasným politickým vedením Európskej únie. Preto je nevyhnutné rázne odmietnuť transformáciu Európskej únie na superštát a následne obnoviť mierovú spoluprácu európskych národov na báze dodržiavania práva, spravodlivosti a na zásade ich trvalého mierového spolunažívania.

Záver

Európska únia predstavuje v hraniciach svojej pôvodnej idey projekt nezištnej všestrannej medzinárodnej mierovej spolupráce realizovanej na základe vzájomnej úcty, sebeúcty a rovnosti národov, vzájomnej výhodnosti dosahovaných výsledkov spolupatričnosti, vzájomného rešpektovania práv, spravodlivosti a slobôd jej občanov, vzájomného akceptovania nedotknuteľnosti princípu ľudskosti, teda vlastne revitalizácie bratstva. Aspoň takto projekt Európskej únie vnímali iniciátori tejto, zdanlivo utopistickej paneurópskej myšlienky. Avšak, práve preto sa Európska únia stala príťažlivou aj pre väčšinu európskych národov. V prvej tretine 21. storočia však postupne došlo k výraznému odklonu od jadra pôvodného zamerania, nosných ideí a každodennej činnosti jej byrokratických i volených orgánov. Dochádzalo k postupnej diskreditácii paneurópskych pohnútok, myšlienok a cieľov. Európska únia sa totiž odcudzila

¹³ AZUD, J., 1986. *Boj za zákaz násilia v medzinárodných vzťahoch*. s. 63.

pôvodným zámerom svojich zakladateľov opierajúcich sa o zmluvné dosiahnutie slobody pohybu osôb, služieb, tovaru a kapitálu v jej geopolitickom priestore. V ostatnom období dokonca politická reprezentácia Európskej únie siahla aj na slobodu prejavu, a naostatok aj na slobodu myslenia. Pokus o duchovné a materiálne znevoľnenie európskeho obyvateľstva sa pritom čoraz otvorejšie presadzuje a dosahuje diktátorskými metódami. Voľný ideový pád a morálny sklz nadol zaznamenáva Európska únia aj prostredníctvom sekularizácie a ateizácie obyvateľstva, ktorá sa transformuje do duchovnej sféry prostredníctvom nihilizácie jeho morálky, vedúcej k erózii a deklasovaniu medziludských, interkonfesijných a interetnických vzťahov. Tento procesný status latentnej superetatizácie Európy však v konečnom dôsledku ohrozuje i samotnú existenciu Európskej únie. Preto je nevyhnutné oživiť činnosť Európskej únie v jej pôvodných ideových hraniciach. Avšak, to je možné iba vtedy, keď pôvodný zmysel, poslanie a podstatu idey Európskej únie pochopí aj ten najprostejší verejný činiteľ.¹⁴ Pritom by do negatívne sa vyvíjajúceho ideového priestoru Európskej únie a do línie ňou presadzovanej dekadentnej morálky mali už priamo a otvorene zasahovať aj kresťanské cirkvi pôsobiace v členských štátoch Európskej únie, a osobitne rímskokatolícka cirkev a jej predstavitelia. Rímskokatolícka cirkev by mala aktivizovať vlastnú náboženskú politiku v záujme eliminovania duchovnej deštrukcie Európskej únie. Všeobecne totiž platí, že „Globalizačné procesy prinášajú stále viac neistoty do procesu ekonomických, politických, sociálnych i prírodných zmien.“¹⁵ Dodajme, že aj do procesu kultúrnych a konfesijných zmien.

Bibliografia

- AZUD, J., 1986. *Boj za zákaz násilia v medzinárodných vzťahoch*. 1. vyd. Bratislava : Veda, 1986, 254 s.
- DEMMERLE, E., 2012. *Habsburgovci*. 1. vyd. Bratislava : Slovart, 2012, 259 s. ISBN 978-80-556-0702-3.
- KOLEKTÍV, 1997. *Dějiny evropské civilizace I*. 2. dopl. vyd. Praha/Litomyšl : Paseka, 1997, 367 s. ISBN 80-7185-099-3.
- KORIONOV, V., 1975. *USA – ilúzie a skutočnosť*. 1. vyd. Bratislava/Praha : Pravda/Svoboda, 1975, 256 s.
- KRÁLIK, J., 2006. *Slovensko v súradniciach niektorých aktuálnych spoločenských vývinových problémov Európy a sveta*. s. 7 – 25. In: *Aktuálne problémy súčasného sveta (Slovensko a Európska únia)*. Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie konanej v Duchonke v dňoch 2. – 4. októbra 2006. 1. vyd. Bratislava : Akadémia Policajného zboru, 2006, 251 s. ISBN 80-854-384-4.

¹⁴ Pozri a porovnaj s KRÁLIK, J., 2006. *Slovensko v súradniciach niektorých aktuálnych spoločenských vývinových problémov Európy a sveta*. s. 7 – 25.

¹⁵ NEMCOVÁ, E. a kol., 2013. *Štrukturálna adaptácia malej otvorenej ekonomiky*. s. 42.

- KRÁLIK, J., KRÁLIKOVÁ, K. a P. MIKOLÁŠ, 2023. *Migrácia ľudstva a sociálna náuka rímskokatolíckej cirkvi*. 1. vyd. Brno : MSD pre Vysokú školu Danubius, 2023, 270 s. ISBN 978-80-7392-408-9.
- McCORMICK, J. 2000. *Poznávame Európsku úniu*. 1. vyd. Pezinok : Formát, 2000, 257 s. ISBN 80-89005-00-4.
- NEMCOVÁ, E. a kol., 2013. *Štrukturálna adaptácia malej otvorenej ekonomiky*. 1. vyd. Bratislava : Ekonóm, 2013, 165 s. ISBN 978-80-225-3776-6.
- ŠALING, S., ŠALINGOVÁ, M. a O. PETER, 1966. *Slovník cudzích slov*. 2. zrevid. vyd. Bratislava : Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1966, 1140 s.
- TASR, 2022. *Von Der Leyenová považuje obvinenia z korupcie v Európarlamente za veľmi vážne*. Online: <https://www.trend.sk/spravy/von-der-leyenova-povazuje-obvinenia-korupcie-europarlamente-velmi-vazne>

Pplk. doc. JUDr. Ing. PhDr. Kristína Králiková, PhD., MBA

Katedra správneho práva
Akadémia Policajného zboru v Bratislave
Sklabinská 1, 835 17 Bratislava
kristina.kralikova@minv.sk

Prof. JUDr. Jozef Králik, CSc., MBA

Vysoká škola Danubius
Fakulta práva Janka Jesenského
Richterova 1171, 925 21 Sládkovičovo
jozef.kralik@vsdanubius.sk